

Merkloze medicijnen: net zo stukken goedkoper

"Internationale Samenwerking"
nov. 1997: p. 40-41

IDA LEVERT KWART EEUW ESSENTIËLE GENEESMIDDELEN

"Onze onafhankelijkheid is uniek in de wereld van de farmaceutische industrie", zegt directeur Henk den Besten trots. In 25 jaar heeft zijn IDA (International Dispensary Association) zich ontwikkeld van een clubje idealistische farmacie-studenten tot een volwaardige internationale medische groothandel die talloze ontwikkelingslanden en organisaties voorziet van betrouwbare en goedkope medicijnen.

De geneesmiddelenvoorziening in ontwikkelingslanden is gewoonlijk verrè van ideaal. Artsen schrijven vaak onnodig dure en onlogische combinaties van geneesmiddelen voor. Een gevolg van weinig training op het gebied van rationeel en zuinig voorschrijven. Maar ook doordat er miljarden aan geneesmiddelenreclame en promotie-activiteiten worden uitgegeven. Veel burgers geven de voorkeur aan dure merkmedicijnen boven de *generieke* of merkloze producten met dezelfde werking.

"Daarom richtten farmaciëstudenten in Leiden en Amsterdam in 1972 IDA op", vertelt Henk den Besten. "Het begon ermee, dat studenten tijdens hun practica liever producten maakten voor instellingen en projecten die over weinig geld beschikten. Al gauw werden er wilde plannen gesmeed over lokale fabricage en opslag van medicijnen in ontwikkelingslanden. Veel bevlogen en creatieve ideeën deden de ronde. En iedereen mocht meedoen. Deskundig was iedereen die maar enige tijd in de tropen had doorgebracht. Kortom, eind jaren zeventig ging er meer geld uit dan er in kwam. Er moest een keuze worden gemaakt tussen idealisten en professionals. De pragmatici kregen de overhand en de organisatie werd op een nieuwe leest geschoeid. Kennis,

kunde en organisatie werden zo aangepast dat er een goede en rendabele dienstverlening tot stand kwam."

Alarmeringssysteem

Met subsidie kon IDA een voormalig defensiemagazijn kopen en als groothandelaar actief worden. In de jaren tachtig nam de groei fors toe, mede als gevolg van de door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) uitgebrachte 'essentiële geneesmiddelenlijst'. Momenteel wordt jaarlijks wereldwijd meer dan honderdduizend ton aan goederen verzonden met een waarde van meer dan f 150 miljoen. Den Besten: "We beschikken over eigen laboratoria, standaarden en technische specificaties en een wereldwijd alarmeringssysteem om eventueel gevaarlijke geneesmiddelen op te sporen en terug te halen. Wij produceren in Malta zo'n negentig essentiële geneesmiddelen in twee eigen fabrieken. Daar zitten ook producten bij, die andere fabrikanten niet langer wensen te maken, hoewel ze vaak nog zeer nuttig zijn in de Derde Wereld. Zoals chloramfenicol in olie, dat tegen meningitis wordt geïnjecteerd. Sinds vorig jaar kan IDA ook injectievloeistoffen produceren. Ook verkopen we allerlei medische hulpmiddelen, zoals injectiesets en infusen."

IDA wist zich aan te passen aan de ei-

sen van de tijd. Dat wil niet zeggen dat er nooit iets mis ging. "In 1985 werd in Laos een geneesmiddelenfabriek opgeleverd, die er vooral dankzij IDA kwam", vertaalt Den Besten. "Dit project was te veel omvattend. De politieke situatie was er moeilijk en bovendien bleek er lokaal weinig interesse voor te bestaan. Daardoor is de noodzakelijke kennis niet aan het personeel van de fabriek overgedragen. Gelukkig verloopt het niet altijd zo desastreus. Zo steunde Novib de bouw van een fabriek in Bangladesh, die nog steeds noodzakelijke, hoogwaardige en goedkope medicijnen levert. Momenteel zijn wij als IDA van mening dat de bouw van lokale productie-eenheden weinig zinvol is, wanneer voldoende afzet op de eigen markt niet mogelijk is. Het blijkt eenvoudigweg dat wij goedkoper kunnen leveren. Bovendien komt er nogal wat bij kijken om voordelige en goede

HENK DEN BESTEN:
"DANKZIJ
REGELMATIGE
INSPECTIES BIJ ONZE
LEVERANCIERS BLIJFT
DE KWALITEIT
GEWAARBORGD"
(FOTO'S: ROEL
BURGLER)

betrouwbaar en

basischemicaliën wereldwijd in te kopen en te verwerken tot kwalitatief hoogwaardige eindproducten.”

Over het algemeen zijn die goedkope medicijnen goed af te zetten, weet Den Besten. “Maar we moeten wel voortdurend rekening houden met importregelingen, bureaucratie, corruptie, onbegaanbare wegen en onvoldoende transportmiddelen. Verleden jaar werd op een trein in Uganda een IDA-container met voor driehonderdduizend dollar aan antibiotica leeggeroofd. De overheid speelt soms een dubbele rol. Zo staan wij en de lokale kerkorganisaties in een ander land op voet van oorlog met de vrouw van een minister van gezondheidszorg, die vooral de belangen van de merk-industrie tot de hare rekent. Onze invoerdocumenten worden verlaet afgestempeld. Soms worden we onder druk gezet door onze eigen leveranciers. In Senegal leveren wij tropische medicinale pleisters voor elf gulden, terwijl de fabrikant voor zijn product een adviesprijs van dertien gulden hanteert. De producent weigert nu aan IDA te leveren, tenzij wij ook in Senegal hun adviesprijs in

rekening brengen.”

Den Besten is niet van plan de prijzen naar boven of beneden bij te stellen. “Wij willen al helemaal geen geneesmiddelen schenken. Sommige farmaceutische multinationals doen dat wel, om van hun bijna verlopen producten af te komen. Die schenkingen zijn aftrekbaar van de inkomstenbelasting. Het probleem is dat dergelijke meest onnodige donaties nogal eens in de magazijnen blijven liggen en daardoor beslag leggen op de schaarse capaciteit. Noodzakelijke pillen blijven noodgedwongen op de kade staan.”

Kwaliteit

“Dankzij regelmatige inspecties bij onze leveranciers, blijft de kwaliteit van onze grondstoffen gewaarborgd”, meent Den Besten. “Zo’n voorval als recentelijk in Puerto Rico, waarbij tientallen doden waren te betreuren door een medicatie-vergiftiging, kan zich bij de IDA nauwelijks voordoen. Onze afnemers rekenen op hoogwaardige producten. Daarmee stellen zij vertrouwen in ons en kunnen wij jarenlang aan hen leveren. Zo beho-

ren de Wereldgezondheidsorganisatie, Unicef, UNHCR, Rode Kruis en Artsen zonder Grenzen; Memisa, Caritas, Oxfam en allerlei overheden, missieposten en gezondheidscentra tot onze vaste klantenkring.”

Lage prijzen

“Voor acht miljoen gulden kopen wij bij IDA zo’n zestig procent van al onze uitgaven aan geneesmiddelen”, zegt Peter Grootendorst, coördinator logistiek van Artsen zonder Grenzen. “Wij kopen bij hen tegen lage prijzen. Daarnaast verlenen zij goede service en is hun kwaliteitscontrole, verpakking en documentatie uitstekend. Bovendien willen wij het liefst met merkloze geneesmiddelen werken. Want de generieke namen zijn internationaal geaccepteerd. Toch is IDA niet altijd de goedkoopste en snelste leverancier. Zo is het voor ons goedkoper om bijvoorbeeld Pentosan tegen Kala-azer (de dodelijke ‘zwarte koorts’) direct van Glaxo-Wellcome te betrekken. Dat is een merkmedicijn, waarop nog patentbescherming rust. Soms kopen wij ook van derden, die zich in een deelmarkt willen inkopen en daarom extreem lage prijzen rekenen.”

“Simavi betreft voor zo’n één miljoen gulden bij IDA”, zegt mevr. Nillissen, hoofd van de projecten-afdeling van Simavi. “Voor ons is vooral van belang is dat IDA de medicamenten op onze Afrikaanse projecten aflevert. In Azië kopen wij onze medicijnen ter plaatse. Want daar zijn pillen goedkoper, mede vanwege de besparing op transportkosten.”

Lucas van der Hoeven

JAARLIJKS VERLAAT
MEER DAN HONDERD-
DUIZEND TON
GOEDEREN HET
MAGAZIJN VAN IDA

Ter ere van het vijfde lustrum organiseert IDA op 21 november in het Tropeninstituut te Amsterdam voor zijn klanten en voor experts op het terrein van geneesmiddelenvoorziening een conferentie onder de titel ‘25 years of essential drugs: the challenge remains’. Op de sprekerslijst staan onder meer het hoofd van de gezondheidsafdeling van Unicef en topambtenaren uit Sudan en Uganda. Voor meer informatie: IDA (International Dispensary Association), postbus 37098, 1030 AB Amsterdam, tel.: 020-4033051, fax: 020-4031854, E-mail: ida_sale@euronet.nl.